

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА
2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 052 «Політологія»
Освітньо-професійна програма: Політологія

ОНУ
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Міжнародні організації**». Одеса: ОНУ, 2024.27 с.

Розробники: **Н.І.Кадук**, кандидат політичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____ політології _____

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП Політологія _____

(підпис)

Ірина МИЛОСЕРДНА
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) **ФМВПС**

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Голова НМК _____

(підпис)

Олег ХОРОШИЛОВ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № __ від. “__” ____ 20 __ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № __ від. “__” ____ 20 __ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3,5 годин – 105 змістових модулів – 3 ІНДЗ* – презентації, реферати	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва) Спеціальність 052 «Політологія» (код і назва) Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язковий ОКЗ5	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	4-й
		<i>Семестр</i>	
		7-й	8-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	12 год.
		<i>Практичні</i>	
		16 год.	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		71 год.	93 год.
		у т.ч. ІНДЗ	
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмій, що формують міжнародний профіль фахівця в області політології. Засвоєння даної дисципліни дасть можливість методологічно обґрунтувати та системно упорядкувати теоретичні уявлення фахівця як про систему міжнародних організацій, загалом, так і про діяльність окремих міжнародних організацій, зокрема.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні організації» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок з аналізу тенденцій, принципів та механізмів функціонування міжнародних організацій в умовах формування нового світового порядку.

Вивчення дисципліни дозволяє зрозуміти природу та особливості функціонування міжнародних організацій, історію та умови їх виникнення, дослідити методи, інструменти, структуру та види їх діяльності, визначити особливості та перспективи участі України в діяльності міжнародних організацій.

Основні завдання:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з організаційними інститутами багатостороннього регулювання міжнародних відносин, їх структурною, проблемами та перспективами розвитку;

- показати здобувачам вищої освіти напрями й форми впливу міжнародних організацій на відносини між країнами світу;

- сформувані у здобувачів вищої освіти навички аналізу особливостей участі України в діяльності міжнародних організацій.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

ЗК01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06 Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК01 Здатність використовувати категорійно–понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Очікувані результати навчання.

РН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

PH08 Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

PH10 Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

PH12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

PH13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- передумови та історію виникнення міжнародних організацій, причини зростання їх кількості та впливовості в ХХ -поч. ХХІ ст.;
- особливості та природу міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин, сформулювати цілісне бачення процесу становлення та функціонування сучасної системи міжнародних організацій;
- правові аспекти функціонування міжнародних організацій, моделі організаційної структури та принципи прийняття рішень;
- критерії типології сучасних міжнародних організацій, розуміти принципові відмінності міжурядових та неурядових міжнародних організацій;
- основні методологічні підходи до аналізу діяльності сучасних міжнародних організацій;
- функції сучасних міжнародних організацій, розуміти чинники їх еволюції та трансформації.
- основні принципи взаємовідносин міжнародних організацій та держав на сучасному етапі;
- місце і роль універсальних міжнародних організацій в міжнародній політиці та формуванні сучасних норм права та поведінки суб'єктів міжнародної політики;
- особливості впливу міжнародних організацій на процеси глобального регулювання;
- безпекові аспекти діяльності сучасних міжнародних організацій;
- особливості функціонування регіональних міжнародних організацій.

вміти:

- дати визначення основних термінів курсу та охарактеризувати природу міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин; принципи їх функціонування, структури, прийняття рішень;
- з'ясувати місце, функції та значення конкретної міжнародної організації у сучасних міжнародних відносинах, механізми її впливу на регіональні чи глобальні процеси;
- на основі знання методологічних засад аналізувати та теоретично осмислювати діяльність і вплив конкретних міжнародних організацій на сучасному етапі;
- вміти самостійно оцінювати ефективність діяльності міжнародних організацій;
- осмислювати та аналізувати місце України у сучасних міжнародних організаціях, їх вплив на суспільно-політичні процеси в Україні та її зовнішню політику.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Історичні та теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій.

Тема 1. Передумови виникнення та історія розвитку міжнародних організацій. Античні сіммахії, європейські торговельні союзи доби пізнього Середньовіччя та епохи Великих географічних відкриттів (Ганза) як прообрази сучасних міжнародних організацій. Проекти міжнародних організацій в працях європейських мислителів (П. Дюбуа, І. Подебрад, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Бентам, І. Кант, А. Сен-Симон та ін.). Виникнення Священного Союзу (La Sainte Alliance) як інструменту збереження міжнародного порядку, встановленого після Віденського конгресу (1815 р.). Принцип легітимізму як обґрунтування мети та діяльності Священного Союзу. Засоби реалізації спільної політики Священного союзу.

Тема 2. Формування системи міжнародних організацій. Основні етапи формування та розвитку системи міжнародних організацій. Загальна характеристика цих етапів. Міжнародні причини зростання ролі міжнародних організацій. Глобалізація та міжнародні організації. Вплив розвитку інформаційних та комунікаційних процесів на транснаціональні процеси. Проблема ефективності міжнародних організацій. Внутрішні чинники, від яких залежить ефективність міжнародних організацій. Суперечності міжнародного розвитку і їх вплив на діяльність міжнародних організацій.

Тема 3. Сутність та природа міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин. Поняття «міжнародна організація»: організація як інститут, організація як спільність членів; організація як інструмент; організація як структура норм, зв'язків та комунікації. Ознаки міжнародних організацій: суб'єкти без суверенітету та території, договірне походження та результат узгодженості волі та мети її членів, наявність міжнародного установчого документу, постійного апарату, юридична рівність членів, відповідність статуту та діяльності нормам міжнародного права, автономність компетенцій та рішень. Правові аспекти функціонування міжнародних організацій. Типологія міжнародних організацій.

Тема 4. Теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій. Теорії міжнародних організацій. Ідеалізм, політичний реалізм та неомарксизм у міжнародних відносинах як методологічна основа формування сучасних теорій міжнародних організацій. Концептуалізація ролі міжнародних організацій в державоцентристській парадигмі: міжнародні організації - інструмент реалізації стратегічних інтересів та зовнішньої політики держав за межами національних територій, спосіб збереження та посилення домінування могутніх держав (реалізм, неореалізм). Міжнародні організації та формування міждержавних коаліцій. Міжнародні організації та розвиток багатосторонньої дипломатії. Відображення у міжнародних організаціях принципів відносин між державами в міжнародній системі (неомарксизм, Й. Галтунг).

Тема 5. Міжнародні організації та держави у світовій політиці. Принципи взаємовідносин держав та міжнародних організацій: залежність, автономія, делегування та розмежування компетенції. Розподіл сфер діяльності та вигоди від спеціалізації – основа делегування (передачі) державами компетенції (суверенітету) міжнародним організаціям. Інші мотивації делегування повноважень. Співвідношення могутності держав та їх готовності до делегування повноважень міжнародним організаціям. Основні вигоди держав від делегування компетенції міжнародним організаціям.

Співвідношення компетенції держав та міжнародних організацій: спільна та розділена компетенція; компетенції, що взаємно накладаються. Співвідношення суверенітету держав та наднаціональності міжнародних організацій.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

Створення та функціонування системи Об'єднаних Націй

Тема 6. Універсальні організації в системі міжнародних організацій та світовій політиці. Передумови створення Ліги Націй. Проекти Ліги Націй. 14 пунктів Вудро Вільсона. Ліга Націй – елемент Версальської мирної угоди та Версальської міжнародної системи. Організація Об'єднаних Націй. Ідеї створення універсальної міжнародної організації для забезпечення миру та безпеки: Атлантична Хартія та Декларація Об'єднаних Націй. Міжнародне значення утворення ООН. Загальна характеристика статуту ООН.

Тема 7. ООН і основи її функціонування. Цілі, принципи та функції ООН. Членство в ООН. Структура ООН. Формування та функціонування головних органів ООН: Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Економічна та Соціальна Рада, Міжнародний суд, Секретаріат, Рада з опіки. Процедура і правила голосування в Раді Безпеки і Генеральній Асамблеї. Особливості багатосторонніх переговорів на сесії Генеральної Асамблеї. Бюджет ООН. Формування та використання бюджету ООН. Процедура визначення розміру внесків учасників в бюджет ООН. Проблеми реформування ООН.

Тема 8. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика. Поняття спеціалізованої установи ООН. Утворення системи спеціалізованих установ ООН. Класифікація спеціалізованих установ. Статус та правові засади діяльності спеціалізованих установ ООН. Основи відносин спеціалізованих установ з ООН. Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ ООН. Фінансові спеціалізовані установи ООН. Міжнародний валютний фонд. Цілі, функції, структура. Основні напрями діяльності МВФ. Інспектування. Консультування. Надання послуг. Фінансування. Проблема реформування МВФ. Група Світового банку: Міжнародний Банк реконструкції та розвитку (МБРР); Міжнародна асоціація розвитку (МАР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ). Гуманітарні спеціалізовані установи ООН. ЮНЕСКО. Цілі, членство. Структура, основні напрями діяльності. Міжнародна інформаційна політика ЮНЕСКО. Соціальні спеціалізовані установи ООН. МОП. Членство. Принцип трипартизму. Структура. Цілі МОП. Сприяння встановленню міцного миру шляхом заохочення соціальної справедливості, поліпшенню умов праці і підвищенню життєвого рівня трудящих. Основні напрями діяльності. Розробка міжнародної політики і програм, спрямованих на поліпшення умов праці і життя.

Тема 9. Роль ООН в сучасному світі. Зростання ролі ООН в постбіполярний період. Місце ООН в сучасних процесах глобального регулювання. Проблеми захисту прав людини в діяльності ООН. Механізми ООН у галузі прав людини. Основні напрями діяльності ООН у сфері прав людини. Сутність, цілі та механізм гуманітарної діяльності ООН. Роль ООН у формуванні глобального інформаційного суспільства. ООН та боротьба з міжнародним тероризмом. Формування в рамках ООН міжнародно-правової бази боротьби з міжнародним тероризмом. Механізми протидії міжнародному тероризму. Інформаційна складова діяльності ООН в сфері боротьби з міжнародним тероризмом. Проблеми та шляхи підвищення ефективності діяльності ООН в сфері боротьби з міжнародним тероризмом.

Тема 10. Миротворча діяльність ООН. Роль ООН в розв'язанні проблем війни і миру. Статутні основи системи колективної безпеки ООН і проблеми їх застосування. Механізм колективної безпеки ООН. Еволюція форм і методів діяльності ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів. Превентивна дипломатія. Миротворчість. Підтримання миру. Постконфліктне миробудівництво. Операції з підтримання миру і проблеми підвищення їх ефективності. Інформаційна складова миротворчих операцій ООН. Проблема «гуманітарних інтервенцій».

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.

Роль міжнародних організацій в процесах глобального та регіонального регулювання.

Тема 11. Регіональні та субрегіональні міжнародні організації. Особливість регіональних міжнародних організацій. Принципи формування регіональних міжнародних організацій: територіальний, релігійний, спільність економічних цілей. Регіональні інтеграційні процеси та виникнення інститутів регіонального співробітництва. Європейський Союз, НАФТА (нині USMCA), МЕРКОСУР. Посилення регіональних інтеграційних процесів в глобалізованому світі. Розвиток регіонального міжнародного співробітництва та активізація діяльності регіональних міжнародних організацій. Місце регіональних міжнародних організацій в процесі регіоналізації. Види регіональних міжнародних організацій.

Тема 12. Міжнародні організації та проблеми регіональної безпеки. Роль міжнародних організацій у формуванні системи міжнародної безпеки. Особливості регіональних організацій безпеки. НАТО, ОБСЄ. Організація Північноатлантичного Договору (НАТО) – організація колективної безпеки в Європі. Історія створення НАТО. Цивільна і військова структури НАТО. Основні засади спільної політики Альянсу та прийняття рішень. Головні завдання НАТО в галузі безпеки. Еволюція стратегічної концепції НАТО. Трансформація НАТО в 1991-1999 рр. Політика відкритих дверей Альянсу. Процес розширення НАТО. Партнерство заради миру. Партнерство розширених можливостей. Партнерство НАТО з Україною.

Тема 13. Міжнародні організації в процесах глобального регулювання та управління. Роль міжнародних організацій у процесах глобального управління. Глобальне регулювання та управління: наукові дебати. Регулювання та управління як легальний спосіб формування спільних моделей поведінки на міжнародній арені. Перерозподіл управлінських функцій від держав до інших суб'єктів міжнародної політики в процесі глобального регулювання. Велика Сімка – неформальний механізм координації політичних та фінансово-економічних взаємодій між великими державами та їхнього впливу на міжнародне середовище як арени взаємодії глобальних та національних чинників.

Тема 14. Міжнародні неурядові організації та формування глобального громадянського суспільства. Загальна характеристика міжнародних неурядових організацій. Взаємодія міжурядових та неурядових організацій. Різновиди участі неурядових організацій в діяльності міжурядових. Формування глобальних політичних мереж та участь у них неурядових міжнародних організацій. Міжнародні неурядові організації та паралельні саміти. Вплив неурядових міжнародних організацій на громадську думку, імідж держав і політиків – основні механізми реалізації програмних цілей більшості неурядових міжнародних організацій.

Тема 15. Україна в міжнародних організаціях. Участь України в діяльності міжнародних організацій як напрямок зовнішньої політики нашої держави. Еволюція розвитку відносин України з основними міжнародними організаціями. Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу: України та ООН. Україна - країна-засновниця ООН. Діяльність України в рамках ООН. Діяльність організацій та установ ООН в Україні. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Процес приєднання України до СОТ. Проблеми адаптації економіки та законодавства України до вимог СОТ. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними регіональними організаціями (Рада Європи, ОЧЕС, ГУАМ) . Забезпечення національної безпеки України крізь призму співробітництва з міжнародними організаціями (ОБСЄ, НАТО). Відносини України з Європейським Союзом. Політика європейської інтеграції України. Відносини України з НАТО. Євроатлантична інтеграція України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п/с	ср		л	п/с	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Історичні та теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій.								
Тема 1. Передумови виникнення та історія розвитку міжнародних організацій.	6	1	1	4	6	1	-	5
Тема 2. Формування системи міжнародних організацій	6	1	-	5	6	1	-	5
Тема 3. Сутність та природа міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин	6	1	1	4	6	1	-	5
Тема 4. Теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій. Теорії міжнародних організацій	6	1	1	4	6	1	-	5
Тема 5. Міжнародні організації та держави у світовій політиці	6	-	1	5	6	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4	22	30	4	-	26
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Створення та функціонування - системи Об'єднаних Націй								
Тема 6. Універсальні організації в системі міжнародних організацій та світовій політиці	6	1	-	5	6	-	-	6
Тема 7. ООН і основи її функціонування	6	1	2	3	6	1	-	5
Тема 8. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика.	6	2	2	2	6	1	-	5
Тема 9. Роль ООН в сучасному світі.	6	1	-	5	6	-	-	6
Тема 10. Миротворча діяльність ООН.	6	1	-	5	6	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4	20	30	2	-	28
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Роль міжнародних організацій в процесах глобального та регіонального регулювання.								
Тема 11. Регіональні та субрегіональні міжнародні організації	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 12. Міжнародні організації та проблеми регіональної безпеки	7	2	2	3	10	1	-	9
Тема 13. Міжнародні організації в процесах глобального регулювання та управління	11	1	1	9	7	1	-	6
Тема 14. Міжнародні неурядові організації та формування глобального громадянського суспільства	8	1	1	6	8	1	-	7
Тема 15. Україна в міжнародних організаціях.	10	2	2	6	10	2	-	8
Разом за змістовим модулем 3	45	8	8	29	45	6	-	39
Усього годин	105	18	16	71	105	12	-	93

ІНДЗ* – за наявності

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кіл-
		ть годин денна
1	Тема 1. Передумови виникнення та історія розвитку міжнародних організацій. Сутність та природа міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин. Передумови виникнення та еволюція міжнародних організацій. Поняття міжнародної організації. Ознаки міжнародних організацій. Типологія міжнародних організацій. Правові аспекти функціонування міжнародних організацій. Організаційно-функціональна структура міжнародних організацій.	2
2	Тема 2. Теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій. Теорії міжнародних організацій. Міжнародні організації та держави у світовій політиці. Ідеалізм, політичний реалізм та неомарксизм як методологічна основа формування сучасних теорій міжнародних організацій. Концептуалізація ролі міжнародних організацій в державоцентристській парадигмі. Міжнародні організації та формування міждержавних коаліцій. Міжнародні організації та розвиток багатосторонньої дипломатії. Принципи взаємовідносин держав та міжнародних організацій.	2
3	Тема 3. ООН і основи її функціонування. Ліга Націй – елемент Версальської мирної угоди та Версальської міжнародної системи. Ідеї створення універсальної міжнародної організації для забезпечення миру та безпеки: Заснування ООН. Цілі, принципи та функції Організації Об'єднаних Націй. Особливості формування та функціонування головних органів ООН: Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Економічна та Соціальна Рада, Міжнародний суд, Секретаріат.	2
4	Тема 4. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика. Система ООН на сучасному етапі: програми і робочі органи, спеціалізовані установи, автономні організації, пов'язані з ООН.	2
5	Тема 5. Регіональні та субрегіональні міжнародні організації. Особливості та принципи формування регіональних міжнародних організацій. Види регіональних міжнародних організацій. Характеристика регіональних міжнародних організацій на прикладах. Регіональні інтеграційні процеси та виникнення інститутів регіонального співробітництва. (наприклад, Європейський Союз, НАФТА (нині USMCA), МЕРКОСУР).	2
6	Тема 6. Міжнародні організації та проблеми регіональної безпеки. Роль міжнародних організацій у формуванні системи міжнародної безпеки. Особливості регіональних організацій безпеки. Історія створення та структура НАТО. Процес розширення НАТО. Партнерство заради миру. Партнерство розширених можливостей НАТО. Співробітництво НАТО з Україною.	2
7	Тема 7. Міжнародні організації в процесах глобального регулювання та управління. Міжнародні неурядові організації та формування глобального громадянського суспільства. Роль міжнародних організацій в процесах глобального регулювання та управління. Загальна характеристика міжнародних неурядових організацій та їх класифікація. Взаємодія міжурядових та неурядових міжнародних організацій. Вплив міжнародних неурядових організацій на громадську думку, імідж держав і політиків.	2
8	Тема 8. Україна в міжнародних організаціях. Заняття проводиться у формі «круглого столу», на якому здобувачі презентують свої наукові розвідки (ІНДЗ), щодо участі України в діяльності міжнародних організацій (за вибором здобувачів).	2
	Разом	16

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
(Не передбачено).

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ
(Не передбачено).

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кіль-кість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Передумови виникнення та історія розвитку міжнародних організацій. Передумови виникнення міжнародних організацій. Охарактеризуйте основні стадії виникнення та розвитку міжнародних організацій. Відмінні риси сучасних міжнародних організацій. [1], [2], [3].	4	5
2	Тема 2. Формування системи міжнародних організацій. Визначення міжнародної організації та критерії, які дають змогу зарахувати організацію до категорії «міжнародна». Формування сучасної системи міжнародних організацій. [1], [2], [3].	5	5
3	Тема 3. Сутність та природа міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин. Класифікації міжнародних організацій за різними критеріями та приклади міжнародних організацій. Правові норми і принципи функціонування міжнародних економічних організацій. Цілі діяльності міжнародних організацій. Функції міжнародних організацій. Організаційно-функціональна структура міжнародних організацій. Основні етапи процесу прийняття рішень у міжнародних організаціях та їх характеристика. [1], [2], [3].	4	5
4	Тема 4. Теоретико-методологічні засади вивчення міжнародних організацій. Теорії міжнародних організацій. Ідеалізм, політичний реалізм та неомарксизм як підвалини теорії міжнародних організацій. [1], [2], [3].	4	5
5	Тема 5. Міжнародні організації та держави у світовій політиці. Міжнародні організації у державоцентристській парадигмі. Особливості міжнародних організацій як учасників міжнародних відносин. [1], [2], [3].	5	6
6	Тема 6. Універсальні організації в системі міжнародних організацій та світовій політиці. Ліга Націй як універсальна організація. Хронологія створення ООН. Цілі та принципи діяльності ООН. Критерії членства в ООН. Процедура визначення розміру внесків учасників в бюджет ООН. Формування та використання бюджету ООН. [1], [2], [3].	5	6
7	Тема 7. ООН і основи її функціонування. Інституційна структура ООН. Процес формування та напрями діяльності головних органів ООН. Склад та функції Генеральної Асамблеї ООН. Склад та функції Ради Безпеки ООН. [1], [2], [3].	3	5
8	Тема 8. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика. Система ООН. Група міжурядових установ системи ООН. Група спеціалізованих установ ООН: особливість їх статусу і діяльності. Особливість створення та функціонування Світової організації торгівлі. Організаційна структура СОТ та її відмінність від ГАТТ. Передумови створення, цілі, функції та організаційна структура Міжнародного валютного фонду. Основні форми діяльності МВФ. [1], [2], [3].	2	5
9	Тема 9. Роль ООН в сучасному світі. Основні напрямки діяльності	5	6

	ООН. Проблема реформування ООН на сучасному етапі розвитку. [1], [2], [3].		
10	Тема 10. Миротворча діяльність ООН. Досвід миротворчої діяльності ООН. Особливості організації миротворчої діяльності ООН. [1], [2], [3].	5	6
11	Тема 11. Регіональні та субрегіональні міжнародні організації. Інтеграційні утворення в сучасному світі. Основні етапи європейської інтеграції. Інституційна система ЄС. Характеристика ЄАВТ, Центральноєвропейської ініціативи, СНД, ОЧЕС, Африканського Союзу та особливості її функціонування. Міждержавні економічні організації країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, арабських держав, центральноамериканських держав. [1], [2], [3].	6	9
12	Тема 12. Міжнародні організації та проблеми регіональної безпеки. Основні функції та напрямки діяльності НАТО на сучасному етапі розвитку. Особливості функціонування ОБСЄ. [1], [2], [3].	3	9
13	Тема 13. Міжнародні організації в процесах глобального регулювання та управління. Сутність поняття «міжнародно-правове регулювання». Основні завдання та напрями міжнародного регулювання на сучасному етапі. [1], [2], [3].	9	6
14	Тема 14. Міжнародні неурядові організації та формування глобального громадянського суспільства. Міжнародні неурядові організації та їх роль в світовій політиці. Види міжнародних неурядових організацій. Сучасні тенденції розвитку міжнародних неурядових організацій. Механізм співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями. Охарактеризуйте діяльність неурядових організацій у сфері регулювання міжнародної торгівлі. [1], [2], [3].	6	7
15	Тема 15. Україна в міжнародних організаціях. Участь України в діяльності міжнародних організацій: загальна характеристика. Членство України в ООН. Проблеми та перспективи участі України в СОТ. Характеристика співробітництва України з основними міжнародними валютно-фінансовими організаціями (Україна — МВФ, Україна — Світовий банк, Україна — ЄБРР). Особливості взаємовідносин України з міждержавними економічними організаціями. Участь України в діяльності Ради Європи. Членство України в ОБСЄ. Відносини України з Європейським Союзом. Відносини України з НАТО. [4]	6	8
	Разом	71	93

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій, практичних занять, опрацювання питань для самостійної роботи;

[2] – самостійне опрацювання літератури та нормативно-правових актів,

[3] – підготовка рефератів, есе, доповіді; презентації;

[4] - індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Тема: Участь України в діяльності міжнародних організацій.

Необхідно провести дослідження та підготувати доповідь щодо участі України в діяльності однієї з міжнародних міждержавних організацій (за вибором здобувача вищої освіти).

Методичні рекомендації:

1. Кожен здобувач вищої освіти повинен обрати одну міжнародну міжурядову організацію, членом якої є Україна (Єдиний державний реєстр міжнародних організацій, членом яких є Україна можна знайти за посиланням: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/uchast-u-mizhnarodnih-organizacijah>).

2. Проаналізувати особливості участі України в діяльності цієї міжнародної організації за відповідною структурою.

Структура дослідження:

- ✓ Дати загальну характеристику цілей, принципів діяльності та учасників обраної міжнародної організації.
- ✓ Охарактеризувати процес набуття членства України в обраній міжнародній організації.
- ✓ Визначити пріоритети діяльності України в обраній міжнародній організації.
- ✓ Звернути увагу на проблеми участі України в діяльності цієї міжнародної організації та надати рекомендації щодо шляхів їх вирішення.
- ✓ Оцінити перспективи участі України в діяльності цієї міжнародної організації в контексті провідних тенденцій розвитку світового співтовариства.

3. Підготувати доповідь та оформити її у вигляді реферату або презентації.

4. Презентувати доповідь під час підсумкового практичного заняття у форматі «круглого столу».

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються, спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти з метою ефективного розв'язання навчально-виховних завдань, а саме:

- *словесні*: лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії), розповідь, пояснення, бесіда, аналіз ситуацій, опитування;
- *наочні*: використання мультимедійних презентацій, мап, схем; презентація здобувачами результатів власних досліджень;
- *практичні*: практичні заняття, ділові та рольові ігри; різнотипні індивідуальні та групові завдання, робота в малих групах, індивідуальна дослідницька робота під час виконання творчого завдання, виконання тестових завдань, складання термінологічних словників і таблиць, підготовка рефератів та доповідей, самостійна робота з першоджерелами, міжнародними документами та науковою літературою.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний та періодичний контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях, консультаціях та частково на лекціях і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів з певних розділів (тем) навчальної програми, а також їх готовність до виконання конкретних завдань.

Завдання поточного та періодичного контролю зводяться до того, щоб: виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності здобувачів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі; виявити рівень опанування навичок самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку; стимулювати інтерес здобувачів до предмета і їх активність у пізнанні.

Методами контролю є:

- Контроль ведення конспекту лекцій та оцінювання роботи здобувачів під час лекцій;
- Контроль підготовки та оцінювання активності здобувачів під час практичного заняття;
- Контроль виконання самостійної роботи;
- Контроль виконання ІНДЗ;
- Тестовий поточний контроль.

Підсумковий контроль. Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни здійснюється за накопичувальною системою оцінювання у формі **заліку**. Загальну кількість балів (100 бальна система) здобувач отримує шляхом складання балів за окремі види навчальних завдань.

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Бали
Робота під час практичних занять, над аналітичними завданнями, індивідуальні або груповими	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури; здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну	8

завданнями тощо.	думку.	
Робота індивідуальними навчально-дослідними завдання	виставляється здобувачу вищої освіти коли зміст відповідає темі і розкриває її повною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам; під час презентації, чітко та стисло викладено основні результати дослідження, використано ілюстративний матеріал, надано повні та обґрунтовані відповіді на питання.	20
Тестування окремих тем до	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу	0,5

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Передумови створення міжнародних організацій.
2. Поняття міжнародної організації.
3. Ознаки міжнародних організацій.
4. Правові аспекти функціонування міжнародних організацій.
5. Виникнення та основні етапи розвитку міжнародних організацій.
6. Цілі, функції та основні напрями діяльності міжнародних організацій.
7. Принципи діяльності міжнародних організацій.
8. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного права.
9. Класифікація міжнародних організацій.
10. Міжнародні організації загальної компетенції та спеціальної компетенції.
11. Міжнародні організації в умовах глобалізації.
12. Роль міжнародних організацій у формуванні системи міжнародної безпеки.
13. Ідеалізм як методологічна основа формування сучасних теорій міжнародних організацій.
14. Реалізм як методологічна основа формування сучасних теорій міжнародних організацій.
15. Неомарксизм як методологічна основа формування сучасних теорій міжнародних організацій.
16. Співвідношення суверенітету держав та наднаціональності міжнародних організацій.
17. Ліга Націй – елемент Версальської мирної угоди та Версальської міжнародної системи.
18. Основні етапи створення ООН: Атлантична Хартія та Декларація Об'єднаних Націй.
19. Особливість регіональних міжнародних організацій.
20. Принципи формування регіональних міжнародних організацій.
21. Види регіональних міжнародних організацій.
22. Регіональні інтеграційні процеси та виникнення інститутів регіонального співробітництва.
23. Роль міжнародних організацій у процесах глобального управління.
24. Регулювання та управління як легальний спосіб формування спільних моделей поведінки на міжнародній арені.
25. Особливості регіональних організацій безпеки.
26. Взаємодія міжурядових та неурядових міжнародних організацій.
27. Основні етапи економічної інтеграції ЄС.
28. Загальна характеристика міжнародних міжурядової організації.
29. Загальна характеристика міжнародних неурядової організації.
30. Вплив неурядових міжнародних організацій на громадську думку та імідж держав.
31. Цілі, принципи та функції ООН.
32. Організаційно-структурна побудова ООН.
33. Генеральна Асамблея ООН: особливості формування та функціонування.
34. Рада Безпеки ООН: особливості формування та функціонування.
35. Економічна та Соціальна Рада ООН (ЕКОСОП): особливості формування та функціонування.
36. Міжнародний суд ООН: особливості формування та функціонування.
37. Секретаріат ООН: особливості формування та функціонування.
38. Загальна характеристика основних міжнародних організацій системи ООН.
39. Спеціалізовані установи ООН: взаємодія з ООН.
40. Миротворча діяльність ООН.

41. Історичні передумови та етапи європейської інтеграції.
42. Загальна характеристика інституційної системи Європейського Союзу (ЄС).
43. Основні етапи розширення ЄС.
44. Умови членства країн в Європейському Союзі та перспективи його розширення.
45. Загальна характеристика цілей та інституційної системи Ради Європи.
46. Цілі, принципи та функції ОБСЄ.
47. Цілі, принципи та функції ГУАМ.
48. Цілі, принципи та функції ОЧЕС.
49. НАТО як військово-політична міжнародна організація.
50. Цілі та функції міжнародних економічних організацій групи Світового банку.
51. Міжнародний валютний фонд: основні цілі та напрями діяльності.
52. Завдання, напрями, принципи діяльності Світової організації торгівлі.
53. Основні напрями діяльності ЮНЕСКО.
54. Проблеми реформування ООН.
55. Діяльність України в Організації Об'єднаних Націй (ООН).
56. Участь України в діяльності ОБСЄ.
57. Участь України в діяльності Ради Європи.
58. Співпраця України з МВФ.
59. Співробітництво України з ЄС. Політика європейської інтеграції України.
60. Основні напрями співпраці України з НАТО. Політика євроатлантичної інтеграції України.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та періодичний контроль									Сума балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3				ІНДЗ	
П1	П2	П3	П4	П5	П6	П7	П8	20	
10	10	10	10	10	10	10	10		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни:

- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;
- Мультимедійні презентації;
- Плани практичних занять;
- Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;
- Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю.

З вищезазначеними навчально-методичними матеріалами можна ознайомитись у Google Класі за посиланням: <https://classroom.google.com/c/NTYyOTc1MDk3NjI1?cjc=brktsot>

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Глобалізація, євроінтеграція та сталий розвиток : навч. посібник / С. О. Шевченко, Н. С. Сидоренко, Н. А. Липовська. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 344 с.
2. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. 182 с.
3. Діяльність Міжнародної організації праці: навч. посіб. / [Ю. Д. Древалю та ін. ; за заг. ред. Ю. Д. Древалю] ; Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків : ХНАДУ, 2015. 184 с.
4. Довідник з європейської інтеграції / [під ред. О. Б. Чернеги]. Львів : Магнолія-2006, 2019. 384 с.
5. Довідник НАТО: URL: <https://www.nato.int/docu/other/ukr/handbook/2001/pdf/handbook.pdf>
6. Європейський Союз : вчора, сьогодні, завтра : навч. посібник / укл. Ю. Макар, В. Бурдяк, В. Макар, В. Семенко. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 400 с.
7. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посібник / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова : за заг.ред. В.В. Копійки. – К.: ВПц «Київський університет», 2021. – 560 с. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/26416/mod_book/chapter/958/EU%20in%20IR.pdf?time=1644398263399
8. Жовтенко Т. Г. Еволюція НАТО і системи європейської безпеки в умовах «гібридної» агресії РФ *Міжнародні відносини Серія "Політичні науки"*. 2017. № 13. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2999/2690
9. Забезпечення національної безпеки України в умовах входження України до Європейського та Євроатлантичного просторів: монографія / В. І. Абрамов, С. О. Борисевич, А. В. Дацюк, Р. Р. Марутян та ін.; за заг. ред. Ю.В. Мельника, Л. М. Шипілової. Київ: НАДУ, 2019. 110 с. URL: <http://academy.gov.ua/eu/pages/dop/9/files/99d695aa-1c48-4439-be82-328073ac9129.pdf>
10. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 р. № 994_055. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text
11. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р. №2469-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2018. №31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Інтеграційні процеси в Азії та Африці як складова світового історичного розвитку (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : монографія / за заг. ред. В.О. Шведа, пер. англ. Припик Є.О., Кравченко М.В. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 285 с. <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/novi-vydannia-institutu/intehratsiini-protsezy-v-azii-ta-afrytsi-ia-kladova-svitovoho-istorychnoho-rozvytku-kinets-khkh-pochatok-khkh-stolittia-monohrafiia-za-zah->

red-vo-shveda-per-anhl-prypik-yeo-kravchenko-mv-kyiv-du-instytut-vsesvitnoi-istorii-nan-ukrainy.html

13. Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; уклад.: К. К. Баранцева, О. І. Пошедін, Л. А. Шереметьєва; пер. Л. А. Шереметьєвої. К. : НАДУ, 2016. 116 с.
14. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) / 30.3.2010 UA Офіційний вісник Європейського Союзу. URL: <http://www.minjust.gov.ua/file/23491>
15. Кучик О. С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. *Політичне життя*. 2022. №1. С.61-68.
16. Кучик О. С. Україна в міжнародних організаціях : підручник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 411 с.
17. Лісогорова К., Свистун Д. Від Ліги Націй до ООН: історія становлення універсальних міжнародних організацій колективної безпеки. *Актуальні проблеми правознавства*, 2021. №1(3), С. 5-11. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1043>
18. Ляшенко Т.М. Регіональні організації та структури в Центральній Азії: співробітництво чи суперництво? *Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору*: зб. наук. праць. К., 2020. С. 117–125.
19. Макар Ю. І. Україна в міжнародних організаціях : навч. посібник / за ред. Ю. І. Макара. Чернівці : Прут, 2017. 880 с.
20. Матвієнко В. М. Україна в міжнародних організаціях. Історія і сучасність : навч. посіб. / В. М. Матвієнко, А. П. Сапсай. Київ : ВПЦ “Київський університет”, 2014. 287 с.
21. Миронова М.А. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС: конспект лекцій. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, Центр досконалості Жана Моне, 2022. 111 с.
22. Міжнародні організації : навчальний посібник / укладачі: Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб; вид. 2-ге, перероб. та доп. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 235 с.
23. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс : Навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г. та ін. – К. : ЦУЛ, 2019. – 344 с.
24. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети / за ред. І. Горобець та ін. Київ : Дипломатична академія України при МЗС України. 2017. 436 с.
25. Міщенко А.Б., Аташкаде Р.В., Теремко В.В. Сценарії реформування ООН. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2023. №11. С.31-49. doi:<https://doi.org/10.31866/2616-745X.11.2023.278402>
26. Модернізація Світової організації торгівлі під впливом глобальних викликів : аналіт. доп. / [І. Веремій, Н. Гавриленко, І. Ус, Г. Широкий] ; за заг. ред. М. Паламарчука, Р. Юлдашева. – Наук. електрон. вид. – Київ : НІСД, 2022. 51 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-09/analitichna-dopovid_sot_gotove.pdf
27. Мокій А. І. Яхно Т.П., Бабець І. Г. Міжнародні організації : навч. посіб. Київ. : ЦУЛ, 2017. 280 с.
28. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р. А. Петрова. – Вид. 9-те, змінене і допов. - Харків: Право, 2019. – 442 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Pravo-ievropeyskoho-soiuzu.pdf>
29. Право міжнародних організацій і Україна: у схемах та таблицях: навч. посіб. / [Бошицький Ю. Л. та ін.] ; за заг. ред. Бошицького Ю. Л., Дей М. О. ; Київ. ун-т права НАН України. - Київ : Ліра-К, 2014. - 267 с.
30. Примуш Р. Б. Система колективної безпеки як основа національної та міжнародної безпеки. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №5 С.71-75.
31. Регіональні підсистеми міжнародних відносин : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Відп. ред. проф. О. П. Іваницька. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 444 с.

32. Резніков В.В. Державна політика у сфері європейської інтеграції України: теорія, методологія, практика: монографія / В.В. Резніков – Харків : «Діса плюс», 2020. - 364 с. <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/cb3c47f55fa1b643f95e2d5000847b82.pdf>
33. Ровенчак І. І. Міжнародні політичні, військові та економічні організації : навч.-метод. посібник / І. І. Ровенчак, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 142 с.
34. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. 226 с.
35. Скрипник О. Миротворча діяльність ООН: витоки концепції наглядових операцій. *Європейські історичні студії*. 2020. №16. С. 142-154.
36. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
37. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України, затверджена Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 448/2021 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
38. Стройко Т. В. Міжнародні організації : навч. посіб. Київ: Кондор, 2018. 250 с.
39. Сучасний стан і перспективи розвитку й трансформації Північноатлантичного альянсу : аналіт. доп. / В. Кравченко, В. Орлик, М. Замікула, В. Ярмоленко, О. Давимука ; за заг. ред. М. Паламарчука та О. Александрова. – Наук. електрон. вид. Київ : НІСД, 2021. 36 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-12/blok_nato.pdf
40. Хар О. Ю. Особливості інституалізації міжнародних неурядових організацій та їх взаємодії з міжнародними урядовими організаціями *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2019. Вип.2 (42). С. 62-66. URL: <http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/194906/195098>
41. Хар О.Ю. Класифікація міжнародних неурядових організацій: ключові функціональні особливості *Регіональні студії*. 2019. №18. С.94-99. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/18/17.pdf>
42. Хар О.Ю. Міжнародно-правове регулювання діяльності неурядових організацій *Регіональні студії*. 2020. №20. С.131-136. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/20/24.pdf>
43. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного Договору (9 липня 1997 року, Мадрид) URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_002

Додаткова література:

1. Алексеева Т. І., Ле Хионг Ті, Хоанг Тхі Кієу Чінь Багатостороння дипломатія в ХХІ столітті: нові форми, проблеми та перспективи у співпраці з міжнародними організаціями *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип. 39. С.13-17. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/39_2021ua/4.pdf
2. Асоціація між Європейським Союзом і третіми країнами: сучасний стан і динамізм в умовах інтеграції та дезінтеграції : монографія / К. В. Смирнова, О. В. Святун, І. А. Березовська та ін. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. 239 с. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5231/mod_book/chapter/1111/11.01.24.%20%D0%90%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20pdf.pdf
3. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти : монографія / В.В. Копійка, М.С. Дорошко, О.Ю. Кондратенко та ін. К., 2018. 388 с.
4. Балута І.В. Аналіз діяльності міжнародних неурядових організацій в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. №1. С.1-6.
5. Бендик М. М., Рошко С. М. Стратегії та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні *Науковий вісник Ужгородського національного університету*

Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 33. Ч. 1. С. 17-21. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/5.pdf

6. Білошицький С.Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації Гілея (науковий вісник). 2010. № 30 URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf

7. Бойко Д.О. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у регулюванні процесу міжнародної торгівлі та вирішення спорів *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 446-449.

8. Борділовська О. Основні результати саміту ШОС у Самарканді 2022 р. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-09/samit-shos_pdf.pdf

9. Бородай А.В. Україна та НАТО: шляхи співпраці та співробітництва *Регіональні студії*. 2021. №26 С.5-9. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/26/3.pdf>

10. Бучин М.А. «Третя ООН»: роль міжнародних неурядових організацій у сучасній системі міжнародних відносин *Регіональні студії*. 2020. №23. С.100-104. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/23/20.pdf>

11. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського союзу. К.: Києво-Могилянська академія. 2011. 396 с.

12. Гаврилко Т. О., Гавриленко А. В. Міжнародний банк реконструкції та розвитку: особливості діяльності в умовах світових глобалізаційних процесів *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип.23. Ч.1. С. 43-48. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/11.pdf

13. Гамова О. В. Міжнародний валютний фонд на сучасному етапі *Науковий вісник Ужгородського національного університету* Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. Вип. 38. С. 17-21. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/38_2021ua/5.pdf

14. Герасимчук С., Драпак М. Велика стратегія малих альянсів України: використання потенціалу на фоні глобальних викликів. Січень 2023. 12 с.

15. Гірман А.П. Інтеграція у міжнародних відносинах *Регіональні студії*. 2022. №28. С. 63-66. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/11.pdf>

16. Голянич Б. В., Вакуленко В. Р. Шанхайська організація співробітництва: історія, стан та перспективи. *Політичне життя*. 2023. №3. С.105-112.

17. Горбатюк С. Роль Організації з безпеки і співробітництва в Європі у системі забезпечення соціогуманітарної безпеки. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2(51). Ч.1. – С.86-94. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_51/fail/12.pdf

18. Городня Н.Д. АСЕАН: створення й етапи розвитку. *Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2010. Вип.102. С.7-10.

19. Гузенко І. Ю. Глобальна економіка: навчальний посібник. Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 168 с.

20. Давимука О. Підсумки саміту держав Великої двадцятки 2022 р. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-11/pidsumki-samitu-g-20_18_11_22_pdf.pdf

21. Дзяд О. В., Гречин К. О. Результати та перспективи модернізації НАФТА в контексті політики Д. Трампа. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип.28. Ч.1. С.88-95. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/28_1_2019ua/18.pdf

22. Дубовик В. Б. Демократизація та євроінтеграція: роль ОБСЄ. *Право та державне управління*. 2020. №2. С.285-288. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2020/44.pdf

23. Дубовик В. Б. Інституційна структура Організації з безпеки і співробітництва в Європі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 2(31). С.191-194. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/591/805>

24. Дужа І.А. Еволюція політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні: монографія / Дужа І.А. Біла Церква: ДНВЗ «БНАУ», 2018. 198 с.
25. Дурман О. Л. Програма Розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні: здобутки та перспективи *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. №1(24), С.35-40. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2020/1/7.pdf>
26. Економічна асоціація України з Європейським Союзом : монографія / О.І. Шнирков, В.І. Муравйов, Р.О. Заблоцька та ін. ; за ред. О.І. Шниркова, В.І. Муравйова. - ВПЦ "Київський університет", 2015. 415 с.
27. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посібник / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін [та ін.]. К. : НАДУ, 2016. 288 с.
28. Європейська інтеграція: навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 344 с. URL: http://cul.com.ua/preview/europ_integr.pdf
29. Заяць О.І. Глобальна конкурентна сила МЕРКОСУР. *Причорноморські економічні студії*. 2020. № 50 (1). С. 21-25.
30. Зовнішня політика та національна безпека : навч. посіб. / Г. П. Ситник, Д. В. Неліпа, М. Г. Орел ; [за ред. Г. П. Ситника] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Кравченко Я. О. [вид.], 2021. 243 с.
31. Іваницька О.М. Роль СОТ в регулюванні світової торгівлі товарами та послугами URL: http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/RoI-SOT_2.pdf
32. Карпенко О. В. Забезпечення національної безпеки в контексті участі України в діяльності міжнародних організацій. *Політичне життя* 2020. №2. С. 118-124.
33. Коломієць О.В. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації / О. В. Коломієць; Київ. міжнар. ун-т. К. : КиМУ, 2013. 426 с.
34. Колосова В. П. Співпраця України з Європейським інвестиційним банком, 2020 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-11/evropeiskyi-investytsiynyi-bank.pdf>
35. Колосова В. П. Щодо співпраці України зі Світовим банком, 2021 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-04/svitovyi-bank-1.pdf>
36. Колосова В. П., Бобровицький А. В. Кредитування МВФ країн-членів у період пандемії коронавірусу, 2020 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/mvf-coronavirus.pdf>
37. Колосова В.П. Міжнародні фінансові організації в боротьбі з пандемією коронавірусу, 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/mfo.pdf>
38. Кондратенко О. Ю. Зовнішня політика України 1991–2021 рр.. *Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми* : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с. С.43-100. URL: https://ipiend.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Polit_protases_Monohrafiia_2022.pdf
39. Короткий посібник з Угоди про Асоціацію. URL: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf
40. Котик Ю.В., Анісов А.О. Місце НАТО в зовнішньополітичній стратегії України. *ПОЛІТИКУС*. 2021. Вип.1. С.101-107. URL: http://politicus.od.ua/1_2021/15.pdf
41. Кравченко М.В. Африканський союз: основні етапи розвитку та сучасні виклики URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4865/1/Afrykanskyi%20Soiuz%20osnovni%20etapy.pdf>
42. Кравченко С.О., Кравченко В.В. Міжнародні організації як суб'єкти глобального управління *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2017. Том 28 (67) №1. С. 6-11. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2017/1_2017/4.pdf
43. Крініцин О. Механізми лібералізації ринків послуг країн АСЕАН *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Міжнародні відносини. 2016. №1(44/45). С. 65-67.
44. Лиман С. І. Оборонний пакт AUKUS : інструмент безпеки чи крок до загострення конфліктів в Індо-Тихоокеанському регіоні. *Міжнародні економічні відносини*. *Сталий*

розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2022 року, м. Харків). Х., 2022. С. 93-95.

45. Літвін Л. А. Теоретичні засади дослідження національних інтересів. *Вісник Донецького нац. ун-ту ім. В. Стуса. Серія "Політичні науки"*. 2017. № 3. С. 20–24.

46. Максак Г. Нові оборонні рубежі ЄС: перспективи для України. Аналітичне дослідження. 2022. 14 с. URL: https://prismua.org/wp-content/uploads/2022/12/EU_defence_ukr.pdf

47. Микитчук Н.М. Країни Центральної Азії: участь в міжнародних організаціях, проблеми систем колективної безпеки та регіональної інтеграції *Регіональні студії*. 2022. №28 С. 103-107. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/19.pdf>

48. Миронова М.А. Підходи ЄС щодо врегулювання конфліктів: наслідки для країн Східного партнерства. *Європейські історичні студії*. 2021. №20. С. 16-33.

49. Міделлаар Луук ван. Перехід до Європи. Як континент став союзом /Переклад з англ. О. Панича. К.: ДУХ І ЛІТЕРА. 2018. 576 с.

50. Мішин О. В. Особливості формування та функціонування безпекових механізмів Африканського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* / Київ. нац. ун-т, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2011. Вип. 95, ч.1. С. 13–17

51. Мішин О. Миротворча діяльність Африканського союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* / Київ. нац. ун-т, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2011. Вип. 98, ч. 1. С. 3–5.

52. Міщенко А. Б., Теремко В. В. Майбутній геополітичний статус України в сучасній Європі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. №9. С.55–73. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.9.2022.265454>

53. Модернізація Світової організації торгівлі під впливом глобальних викликів : аналіт. доп. / [І. Веремій, Н. Гавриленко, І. Ус, Г. Широкий] ; за заг. ред. М. Паламарчука, Р. Юлдашева. – Наук. електрон. вид. – Київ : НІСД, 2022. – 51 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-09/analitichna-dopovid_sot_gotove.pdf

54. Ніпіаліді О. Регіон Великого Близького Сходу і Північної Африки у сучасній системі міжнародної безпеки. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. №3. С. 33-42.

55. Новітні виклики у відносинах України та ЄС : монографія / Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін, М. Є. Чулаєвська [та ін.] ; за заг. ред. Г. П. Ситника, Л. А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 136 с.

56. Орлик В. В. Підсумки саміту держав «Великої двадцятки» (G20), 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-11/g20.pdf>

57. Паризька угода від 12 грудня 2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text

58. Петасюк О.І. Політична та економічна інтеграція в глобальну епоху *Регіональні студії*. 2020. №20 С. 125-130. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/20/23.pdf>

59. Плевако І. Г. Концепції та практична реалізація океанополітики країн МЕРКОСУР. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 54. С. 169-180.

60. Пугач В. Г. Держава у транснаціональному регуляторному просторі *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 3 (22). С.15-20. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2019/3/2.pdf>

61. Регіональні стратегії США і Європи: зовнішньополітичний і безпековий вимір / Головченко В. І., Копійка В. В., Макаренко Є. А. та ін.: Монографія. К. : Центр вільної преси, 2016. 528 с.

62. Рижков М.М., Зайцева М.В. Взаємодія країн БРІКС у постбіполярному світі. Монографія. К.: Центр вільної преси, 2017. 234 с.

63. Рїяд Таха Шамсан Міжнародні неурядові організації і міжнародне право. *Юридичний вісник*. 2021. №6. С.152-159. URL: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/2277/2551>

64. Слюсаренко І.Ю., Сутність та класифікація загроз міжнародній безпеці на глобальному рівні (на основі резолюцій Першого комітету Генеральної Асамблеї ООН 2014–

2021 рр.). *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2024. №13. С.57-70. doi:<https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306861>

65. Стратегічна концепція НАТО – 2022 ухвалена главами держав і урядів на Мадридському саміті НАТО 29 червня 2022 року. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept-ukr.pdf

66. Суб'єктність України в сучасному світі: оцінки, стратегії, прогнози. Аналітична доповідь. / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 88 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/subiektnist_ukrainy.pdf

67. Сучасний стан і перспективи розвитку й трансформації Північноатлантичного альянсу : аналіт. доп. / В. Кравченко, В. Орлик, М. Замікула, В. Ярмоленко, О. Давимука ; за заг. ред. М. Паламарчука та О. Александрова. – Наук. електрон. вид. – Київ : НІСД, 2021. – 36 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-12/blok_nato.pdf

68. Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2023. 308 с.

69. Ус І. В. Модернізація СОТ та заходи щодо формування позиції України з цього питання, 2021. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/modernizatsiya-wto_0.pdf

70. Ус І. В. Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії і Угода про асоціацію між Україною та ЄС: порівняльний аналіз, 2021 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/ukraine-uk-eu-1.pdf>

71. Фечко І. Переговори щодо укладення Угоди про асоціацію між ЄС і МЕРКОСУР (1999–2023). *Європейські історичні студії*. 2024. № 28. С. 35-49

72. Цимбал Л. І., Москалюк Н. П., Громенкова С. В. Диспозиція окремих країн АТЕС в глобальному економічному середовищі *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип.35. С. 107-113. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/35_2021ua/22.pdf

73. Черногор Я. О. Вишеградська група: багатостороннє співробітництво та узгодження інтересів. *Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць*. К., 2016. С. 55-62.

74. Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники, сценарії майбутнього: монографія. Одеса: ОНУ, 2020. 176 с.

75. Чупрій Л.В. Євроінтеграційні та євроатлантичні перспективи України в світлі сучасних геополітичних викликів *Регіональні студії*. 2022. С.119-123. URL: <http://www.regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/22.pdf>

76. Шевель І.П. Вплив війни Росії проти України на геополітичні та глобальні зміни у світі: соціополітичний дискурс. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2024. №13. С.181-194. doi:<https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306912>.

77. Шишкін І. Азійські країни АТР: державний лад, політичні системи, зовнішня політика : навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 124 с.

78. Юхименко П.. Глобалізація та політика національної безпеки. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

79. Ядерна безпека: міжнародний та національний вимір: монографія /за заг. ред. В.І. Розвадовського. Київ : КНТ, 2017. 223 с.

80. Яценко Д.А. Сучасні напрями трансформації регіональних інтеграційних угруповань (на прикладі перебудови NAFTA в USMCA) *Матеріали Норвезько-Української конференції, присвяченої діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 роках*, (Харків, 10–11 жовт. 2019 р.). Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/15008/2/Yatsenko_tczy.pdf

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
2. <http://www.unsystem.org/index.html> - інформаційний сайт про систему ООН
3. <http://portal.un.kiev.ua/> - Представництво ООН в Україні
4. <http://www.imf.org/> – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
5. <http://www.worldbank.org> - офіційний сайт Всесвітнього банку
6. <http://www.wto.org> - офіційний сайт Світової організації торгівлі
7. <http://www.nato.int> – офіційний сайт НАТО
8. <https://ec.europa.eu> – офіційний сайт Європейського Союзу
9. <http://www.coe.int> - офіційний сайт Ради Європи
10. <http://www.unesco.org> – офіційний сайт ЮНЕСКО
11. <http://www.icj-cij.org> – офіційний сайт Міжнародного Суду
12. <http://www.amnesty.org> – офіційний сайт Міжнародної Амністії
13. <http://www.g7.utoronto.ca> - інформаційний сайт Великої сімки (G-7)
14. <http://www.g20.org/Public/index.jsp> - офіційний сайт Групи 20-ти (G-20)
15. <http://www.globalpolicy.org/> - матеріали про G7/G8, ООН, неурядові організації
16. <http://www.word-tourism.org/> - офіційний сайт Всесвітньої туристської організації
17. <http://www.iom.int/> - офіційний сайт Міжнародної організації по міграції
18. <http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації

Freedom House

19. www.osce.org – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництву в Європі
20. <http://www.sectsco.org/> – Шанхайська організація співробітництва (ШОС)
21. www.asean.org.id – офіційний сайт АСЕАН
22. www.oas.org – офіційний сайт Організації Американських держав
23. <http://www.globalfundforwomen.org/> - сайт Глобального фонду для жінок
24. <http://www.interpol.int/> - International Criminal Police Organization (INTERPOL)
25. <http://www.opec.org> - Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC)
26. <http://www.oic-oci.org/> - Organization of the Islamic Conference
27. <http://www.oapecorg.org/> - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries (ОАРЕС)